

[Riishøj]

derne. Belært af erfaringerne fra Polen og i andre østeuropæiske lande ved man godt, at oprøret indefra bestemt også kan komme i Sovjetunionen selv. Der er altså et pres også her ligesom i USA, men der er den forskel på USA og Sovjetunionen, at USA trods alt er en imperialistisk stat med indbyggede profitmekanismer i sin økonomi, der gør, at der er en våbenindustri, altså at der er åbenlyse økonomiske fordele ved at sælge våben. Den profitmekanisme kendes i hvert fald ikke i samme form i Sovjet. Der er ekspansionismen mere udtryk for det, vi kan kalde magtinteresser, sikkerhedsinteresser og interesse i at dominere andre stater, som vi også tager afstand fra. Men vi ser ikke den samme profitmekanisme i den sovjetiske økonomi, og det gør, at USA ikke mindst under det styre, vi kender i øjeblikket, har et særligt ansvar for oprustningen.

Man kan jo f.eks. lægge mærke til, at der, da Reagan i sin tid vedtog en af de meget store oprustningsplaner umiddelbart efter præsidentskiftet, var en direkte fjernsynsreportage fra våbenfabrikkerne i USA, hvor man så medarbejderne og ledelsen i fællesskab juble over, at man fik disse strålende ordrer. Det er i hvert fald ikke udtryk for, at fornuften sejrer. Det er udtryk for en virkelig farlig samfundsmekanisme, der skaber oprustning.

Der er ingen tvivl om, at også Reagan er bange for fredsbevægelserne både indadtil og i Vesteuropa, og netop af den grund skal man tage vare på de fredsudspil, der kommer også fra USAs side. Der er ingen tvivl om, at også de sovjetiske tager sigte på at tilfredsstille disse fredsbevægelser under dække af fordele for Sovjetunionen selv, men det gør så sandelig også de amerikanske.

Sidste søndag var der i Politiken sådan set en ganske udmærket gennemgang af, hvordan Reaganregeringen prøver at manøvrere over for det folkelige pres, der er i Vesteuropa og i USA netop fra fredsbevægelsernes side. De fredsforslag skal bestemt også ses i det lys.

Dermed også et svar til hr. Bjørn Elmqvists meget naive forestillinger om Reagans sidste udspil. Man skal bestemt se nogle samfundsmekanikker i USA selv bag nogle af disse såkaldte fredsudspil fra amerikansk side.

Dermed også en kommentar til hr. Maisteds, der mente, at Thorssonrapporten var sivet ind. Det tror jeg bestemt ikke den er. Den er en advarsel om, hvad der kan ske i det øjeblik, dette her ikke siver ind. Det er så sandelig naivt at forestille sig, at den rapport er sivet ind, og det må stå for hr. Maisteds egen regning.

Kernevåbenfri zoner kommer vi nok mere ind på under næste punkt på dagsordenen; det skal jeg ikke kommentere i denne sammenhæng.

Jeg skal også advare imod den konklusion, at kernevåbenedrustning i sig selv fører til en styrkelse af de konventionelle våben. Det er et postulat, at det er sådan. Bag det postulat ligger hele denne magtbalance- og terrorbalancefilosofi, som i takt med våbenudviklingen og i takt med de internationale kriser, der foregår, er stadig mere farlig. En tro på, at man ud fra en sådan terrorbalance-synsvinkel skal gå mod en kernevåbenedrustning, fordi det automatisk vil føre til konventionel oprustning, er en dårlig undskyldning, et af de sædvanlige forbehold, som vi kender; et eksempel på det hykleri, som hr. Steen Folke talte om.

Jeg noterede, at udenrigsministeren er opmærksom på det med bevillingerne. Desværre fik vi altså ikke noget konkret svar på, hvordan man vil følge det op i praksis, men jeg håber, det udvalgsarbejde, der foregår, vil føre til, at man er langt mere opmærksom på de organisationer herhjemme, der arbejder for at advare om oprustningens farer, og i hvert fald ligestiller dem med organisationer, der arbejder på det stik modsatte.

Hvis man skal sammenfatte regeringens holdning, må man nok konstatere, at der er en rådvildhed: på den ene side er man under pres indefra i partiet, man er splittet. Socialdemokratiet har – det ved vi jo – skeptikere i dette spørgsmål, og man har nogle, der er meget forsvarsvenlige. Dertil kommer, at man er et regeringsparti omgivet af stater og specielt hovedstater i NATO, som presser den danske regering og presser den til at foretage sig noget, som er afsindigt farligt. Socialdemokratiet er i et dilemma, og vores opgave skal bestemt være at appellere til de kredse i socialdemokratiet, som har en interesse i at fremme denne udvikling. Jeg håber, at de vælgere og medlemmer, der kan se